

Guld räddar höfter

Som första klinik i Sverige har Blå Stjärnan i Borås infört en ny behandlingsmetod som kan komma att revolutionera livet för många hundar med ledbesvär. Bra Hund's medarbetare har besökt kliniken, närvarat vid en behandling och även träffat en husse och en matte vars hundar genomgått ingreppet.

Text & foto: Lotta Hägglund

Alla som någon gång haft en hund med höftledsfel eller andra ledproblem vet hur oerhört tråkigt det är när de första symptomen visar sig. Ens bästa vän och kanske tävlingskamrat är för övrigt pigg och frisk, men begränsas plötsligt av värk och får svårt att röra sig och njuta av livet. Detta inträffar dessutom ofta på ganska unga hundar som egentligen har mycket kvar att ge. Ett liv på smärtstillande mediciner är inget bra liv, varken för hundar eller människor, och ett sådant liv blir sällan långt, men nu finns ett alternativ.

Lokal guldbehandling, som metoden kallas, är helt ny i Sverige men har använts i Danmark med mycket gott resultat sedan cirka tio år tillbaka. Veterinärerna Gregers Gregersen och Kristian Pedersen i Ålborg har patenterat behandlingsmetoden som går under namnet Goldtreat. Metoden används i nuläget endast på sju djurkliniker i världen. Förutom i Ålborg finns det kliniker i Köpenhamn, Norge och Österrike som är licensierade. Nu alltså även i Sverige, närmare bestämt Blå Stjärnans Djursjukhus i Borås. Metoden som används är en form av guldimplantat som sätts på plats runt lederna med hjälp av kanyler.

Artros är samlingsnamnet för ledproblem hos såväl djur som människa. Artros kan uppstå hos äldre individer på grund av normalt slitage men även hos yngre på grund av medfödda sjukdomar som till exempel höftledsdysplasi (HD) eller höftledsfel, som det kallas i dagligt tal. Höftledsdysplasi drabbar ofta mer storväxta raser som t ex retriever-raserna, schäfer, new foundlandshund och berner sennen. Dessa raser har också bekämpningsprogram som inte gör det tillåtet att registrera valpar efter belastade individer.

Veterinär Anna-Karin af Klinteberg och chefveterinär Lars Petersson är än så länge de enda i Sverige som utför lokal guldbehandling.

Många ägare till hundar av de drabbade raserna röntgar också sina hundar efter ettårsdagen för att i god tid ha klart för sig om problemet finns och kunna anpassa hundens liv och träning efter detta. För de som inte röntgar kommer det kanske som en överraskning den dag hunden börjar halta eller kanske blir stel och får svårt att resa sig efter promenaden.

Tidigare har den enda behandlingsmetoden varit att operera in nya, konstgjorda leder. Denna metod är mycket kostsam och kostnaderna ersätts sällan av försäkringsbolagen och har därför endast utförts i sällsynta fall. Dessutom medför den sortens ingrepp en förhållandevis lång och komplicerad konvalescens. Med den nya behandlingsmetoden lämnar hunden normalt veterinärkliniken samma dag. Konvalescensen består av två veckors koppelrastning och därefter ökad

motionsdos under ledning av sjukgymnast. Med andra ord ett avsevärt enklare alternativ för alla inblandade.

Bra Hund har träffat Lars Petersson, chefveterinär på Blå Stjärnans djursjukhus i Borås. Han utförde den första behandlingen i mars månad 2006 under överinseende av de danska upphovsmännen. Vid vårt besök är det dags för den femte behandlingen.

– Artros som diagnos på hund ligger utan tvekan på tio-i-topplistan över diagnoser på hundar över sju år. Redan vid ett års ålder har 20 procent av hundarna någon typ av förändring i lederna även om de fortfarande är besvärsfria, säger Lars.

Att metallen guld har en positiv effekt på ledproblemet är ingen nyhet.

Hur kan då guld ha effekt på smärtor förorsakade av artros?

– Guldjoner (laddade guldatomer) utlöses från berlockimplantatets yta i vävnadens celler och förenar sig med cyanidjoner som kroppens självproducerar. Gullet har en lokal antiinflammatorisk effekt, liknande den som uppnås med medicinering, dock utan medicinens biverkningar. Spridningen, och därmed effekten är cirka 2,5 cm från den punkt där guldnystanet implanterats. När inflammationen hämmas lindras smärtan. Hunden mår därmed mycket bättre och kan fungera normalt. Man eliminerar alltså inte grundproblemet, till exempel höftledsdysplasi, men hunden blir oftast besvärsfri.

Används metoden enbart på hund?

– Nej, framför allt används den på mänskliga patienter. I Malmöområdet har ungefär 12 000 patienter behandlats med gott resultat. I Danmark används den även på katter som ofta drabbas av ryggproblem. Det är en trolig utveckling även hos oss, men ännu har vi bara utfört ingreppet på hundar, säger Lars.

Hur snabbt märker man effekten av ingreppet och hur länge varar den undrar vi då?

– Efter behandlingstillfället räknar man med att full effekt är uppnådd efter cirka tre månader. Enligt ägarna till de hundar vi opererat hittills har

Med hjälp av pincett förs berlockimplantaten på plats, två i varje kanyl.

Klara är förberedd för behandling av vänster höftled.

Berlockimplantaten är spunna av guldtråd, tunn som ett hårstrå, och är ungefär 1,5 mm i diameter.

de dock sett en stor förbättring redan efter ett par veckor, säger Lars och ler.

Effekten varar sedan i upp till sex år enligt de erfarenheter man gjort i Danmark. På människor utförs ingreppet under lokalbedövning och vissa patienter har vittnat om att de är smärtfria redan när bedövningen släpper vilket tyder på att det även finns en direkt smärtlindrande effekt.

Detta innebär alltså att en hund som är fyra år när den börjar få besvär av artros kan få ett relativt smärtfritt och aktivt liv fram till cirka tio års ålder när aktivitetsbehovet normalt minskar, även på en frisk hund.

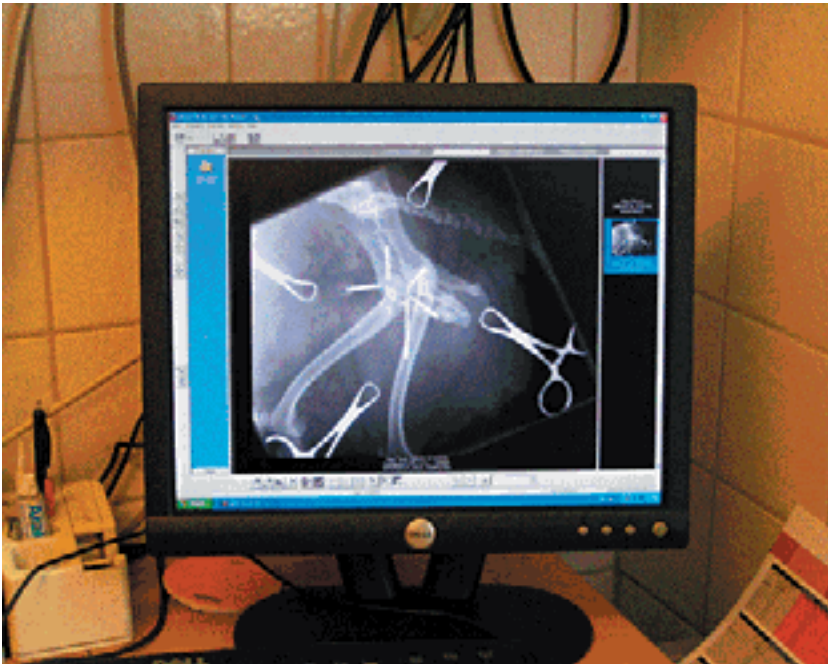
Lämpar sig behandlingsmetoden för alla typer av ledbesvär och för alla hundar?

– Generellt sett ja, säger Lars, men vi utreder alltid först om vi kan förvänta oss ett gott resultat på den aktuella hunden. Metoden används även för ryggledanden så som vissa typer av inflammatoriska diskbräck, spondylos (sammanväxta ryggkotor) och lumbosakral stenosis eller L7S1-syndrom som det oftast kallas. Även för osteochondros (lösa benbitar i leden), armbågsdysplasi (AD) och korsbandsskador lämpar sig metoden.

Hur är det med biverkningar, och uppnår man alltid ett fullgott resultat?

– Några biverkningar är inte kända varken på människor eller djur. Det som skulle kunna hända är att effekten uteblir eller inte blir fullgod, men på upp till 90 procent av patienterna uppnår man en god smärtlindrande effekt. Gullet kan inte på något sätt skada kroppen och man har vid röntgen kunnat se att guldimplantaten sitter kvar på exakt samma ställe efter fem år.

Om man som hundägare har röntgat sin hund i ettårsåldern och vet att den har HD av allvarlig grad men fortfarande är besvärsfri, bör man då göra detta ingrepp i förebyggande syfte?

– Nej, det finns ingen anledning. Behandlingen har ingen förebyggande verkan eftersom effekten är anti-inflammatorisk. Har hunden inte ont finns det ingen inflammation att dämpa och således är det meningslöst. Om man väntar tills symptomen uppstår förblir hunden sedan sannolikt smärtfri upp till en relativt hög ålder. Ingreppet tar inte bort orsaken till smärtan, poängterar Lars. Höftledsfelet, diskbråcket eller vad som nu är orsaken, finns kvar men smärtan lindras.

När kanylerna satts på plats kontrolleras med röntgen att de placerats optimalt för den aktuella hunden.

Man kontrollerar även efter ingreppet att berlockimplantaten placerats där man tänkt sig.

Finns det någon övre åldersgräns för detta ingrepp?

– Nej, egentligen inte. Den äldsta hunden vi behandlat är en labrador på elva år. Behandlingen gick bra och matte rapporterade efter ett par veckor att det var full fart på hunden, skrattar Lars. Den lekte och galopperade på promenaderna vilket den inte gjort på mycket länge.

Kommer det att behövas ytterligare, kompletterande behandlingar eller medicinering?

– Normalt sett inte. Implantaten har oftast en livslång effekt. Vad som däremot rekommenderas är att överviktiga hundar bantas. Man kan även ge specialfoder för djur med artros.

Hur går ingreppet till?

– Under narkos placeras upp till sju kanyler, beroende på hundens storlek, i hästskoform runt den led som ska behandlas. Genom varje kanyl förs två berlockimplantat på plats runt den sjuka leden och sitter sedan där permanent. Man röntgar flera gånger under ingreppet för att kontrollera att allt hamnar på rätt ställe för den aktuella hunden. Det blir inga operationssår efter ingreppet och därmed en kort konvalescens.

Vad kostar det? Täcks kostnaden av veterinärvårdsförsäkringen?

– Ingreppet kostar idag mellan 10 000 och 12 000 kronor. Detta täcks idag inte av försäkringen. Vad som händer i framtiden får vi se, avslutar Lars.

Veterinär Lars Petersson behandlar Klara även i ländryggen för L7S1-syndrom

